

РЕЙ БРЕДЪРИ БУРКАНЪТ

Превод от английски: Венцислав Божилов, 2008

chitanka.info

Беше едно от онези неща, които се държат в буркан в шатрата на някой панаир в околностите на малко сънливо градче. Едно от онези белезникави неща, носещо се в алкохолна плазма, вечно спящо и кръжашо, с широко отворени мъртви очи, които се взират в теб, но така и не те виждат. Вървеше заедно с тишината на нощта, нарушавана единствено от свиренето на щурците и хълцането на жабите в мочурището. Едно от онези неща в големи буркани, които карат стомаха ти да подскочи, сякаш си видял човешка ръка, запазена в лабораторна стъкленица.

Чарли се взираше дълго в него.

Много дълго. Големите му груби космати ръце се бяха вкопчили във въжетото, държащо на разстояние любопитните посетители. Беше си платил десетачето и сега гледаше.

Ставаше късно. Въртележката се унасяше в лениво механично подрънкване. Работниците играеха покер, пушеха и псуваха. Светлините угасваха и панаирът потъваше в летен сумрак. Посетителите се запътиха към домовете си на групи и колони. Някъде гръмна радио, после рязко млъкна и остави просторното небе на Луизиана изпълнено с мълчание и звезди.

За Чарли светът се бе свел единствено до бледото нещо, затворено в своята вселена от серум. Долната му челюст увисна и показва зъби на розов фон; погледът му бе объркан, изпълнен с възхита и почуда.

Някой приближи в сенките зад него. Изглеждаше дребничък в сравнение с дългурестия Чарли.

— О — рече сянката и излезе на ярката светлина на голата електрическа крушка. — Още ли си тук, приятел?

— Да — сякаш в просъница отговори Чарли.

Шефът на панаира оцени любопитството на Чарли. Кимна към стария си познайник в буркана.

— Всички го харесват... искам да кажа, по един особен начин.

Чарли разтърка издължената си челюст.

— А... ъъ... да сте мислили да го продадете?

Очите на панаирджията се разшириха, после се затвориха.

— Не — изсумтя той. — Води ни клиенти. Хората обичат да гледат такива неща. И още как.

— О — разочаровано рече Чарли.

— Е — продължи панаирджията, — ако човек има пари, може би...

— Колко?

— Ако човек има... — Панаирджията започна да пресмята с пръсти, без да откъсва поглед от Чарли. — Ако човек има три, четири... да кажем, седем или осем...

Изпълнен с очакване, Чарли кимаше на всяко число. Панаирджията видя това и вдигна цената.

— ...може би десет долара, или петнайсет...

Чарли се намръщи тревожно. Панаирджията даде отбой.

— Да кажем, ако човек има дванайсет долара...

Чарли се ухили.

— ...тогава би могъл да купи нещото в буркана — завърши панаирджията.

— Шантава работа — каза Чарли. — В джоба си имам точно дванайсет долара. И си мислех как ли ще ме гледат в Хралупата на Уайлдър, ако се върна с нещо такова и го поставя на лавицата над масата. Народът определено ще почне да ме уважава, обзалагам се.

— Е, в такъв случай, виж какво... — започна панаирджията.

Сделката бе сключена и бурканът се озова на задната седалка на каруцата. При вида му конят пристъпи на място и изцвили.

Панаирджията гледаше едва ли не с облекчение.

— И без това ми беше писнало да гледам това проклето нещо. Недей да ми благодариш. Напоследък ми минаваха разни шантави мисли за него... но, по дяволите, стига съм дрънкал. Сбогом, фермер!

Чарли потегли. Голите сини крушки се отдалечиха като умиращи звезди, тъмната луизианска нощ обгърна всичко наоколо. Останаха единствено Чарли, чаткането на конските копита и свиренето на щурците.

И бурканът зад високата седалка.

Люлееше се напред-назад, напред-назад. Люлееше се и плискаше. А студеното сиво нещо сънливо се блъскаше в стъклото, поглеждаше навън, поглеждаше навън, но не виждаше нищо, нищо.

Чарли се обърна да потупа капака. Ръката му се върна миришеца на нещо странно, променена, студена, трепереща, възбудена. „Да! — помисли си той. — Да!“

Шляп, шляп, шляп...

В Хралупата многобройни тревнозелени и кървавочервени фенери хвърляха мътна светлина върху хората, които бяха насядали пред смесения магазин, тихо разговаряха и плюеха.

Скърцането и тропането на каруцата им бе познато и никой не обърна груба чорлава глава, когато Чарли спря. Цигарите им бяха като светулки, гласовете — като жабешко дърдорене в лятна нощ.

— Здравсти, Клем! Здравсти, Мит! — развълнувано се наведе към тях Чарли.

— Здравсти, Чарли. Здравсти, Чарли — промърмориха те. Политическият конфликт продължаваше. Чарли го прекъсна по шева.

— Имам тука едно нещо. Определено ще искате да го видите!

Очите на Том Кармъди, зелени от светлината на фенера, проблеснаха от верандата на магазина. На Чарли му се струваше, че Том Кармъди вечно стои в сянката на веранди или дървета, а ако случайно се озове в стая, то ще се завре в най-далечния ъгъл и очите му ще блестят оттам в тъмното. Никога не можеш да разбереш каква е физиономията му, а очите му винаги ти се присмиват. И всеки път, когато погледнеш към тях, се смеят по различен начин.

— Нямах нищо, което да искаме да видим, красавецо.

Чарли сви юмрук и го огледа.

— Нещо в буркан — продължи той. — Прилича малко на мозък, малко на маринована медуза, малко на... а бе я вижте сами!

Някой угаси цигарата си във водопад розова пепел и мързеливо приближи да погледне. Чарли важно вдигна капака на буркана и физиономията на мъжа се измени под несигурната светлина на фенера.

— А стига бе! Това пък какво е?

Това бе първото затопляне за вечерта. Други също започнаха да се надигат лениво и да се навеждат напред; привличането ги караше да закрачат. Не правеха никакви усилия, освен да поставят единия крак пред другия, за да не се проснат по очи на земята. Почнаха да обикалят буркана и съдържанието му. И за първи път в живота си Чарли прибягна до нещо като стратегия и захлопна капака.

— Искате ли да го разгледате по-добре, наминете през къщи! Там съм — щедро обяви той.

Том Кармъди се изплю от гнездото си на верандата.

— Ха!

— Дай да го видя пак — замоли се дядо Медноу. — Какво е това, октопод ли?

Чарли дръпна поводите; конят се препъна и потегли.

— Минете през къщи! Добре сте дошли!

— Какво ще каже жена ти?

— Ще ни изрита като мръсни котета!

Но Чарли и каруцата вече се бяха скрили зад хълма. Мъжете стояха, дъвчеха езици и присвиваха очи към пътя и тъмнината. Том Кармъди тихо изруга от верандата...

Чарли изкачи стъпалата към къщето си и отнесе буркана до трона му в дневната с мисълта, че отсега нататък тази барака ще бъде дворец с „император“ — точно това беше думата! — студен и бял, безмълвен и носещ се в собствения си басейн, издигнат на лавицата над паянтовата маса.

Пред очите му бурканът изгори студената мъгла, която се бе спуснала наоколо от съседното блато.

— Какво си домъкнал?

Високото сопрано на Теди го изтръгна от унеса. Стоеше на прага на спалнята и гледаше лошо; тънкото ѝ тяло бе облечено в избеляла рокля на сини карета, косата ѝ бе прибрана на раздърпан кок зад червените уши. Очите ѝ бяха избелели като роклята.

— Е, казвай — отново се обади тя. — Какво е това?

— На какво ти прилича, Теди?

Теди направи крачка напред и бедрата ѝ се люшнаха лениво като махало; погледът ѝ се закова върху буркана, устните ѝ се дръпнаха назад, оголвайки бели котешки зъби.

Мъртвото бледо нещо се носеше в серума си.

Теди метна сиво-синкав поглед към Чарли, после отново погледна буркана, още веднъж към Чарли, пак към буркана, след което се завъртя бързо.

— Прилича... прилича на *теб*, Чарли! — извика тя.

Вратата на спалнята се затръшна.

Трясъкът не раздвижи съдържанието на буркана, но Чарли копнееше по жена си и сърцето му заби бързо. Много по-късно, когато се успокои, той се обърна към нещото в буркана.

— Всяка година се изтрепвам от работа, а тя грабва парите и хуква да гостува на родителите си по два месеца без прекъсване. Не мога да я удържа. И тя, и мъжете от магазина, всички ми се присмиват. Нищо не мога да направя, като не знам как да я удържа! По дяволите, поне се *опитвам!*

Съдържанието на буркана философски се въздържа от съвети.

— Чарли?

Някой стоеше пред вратата на двора.

Стреснат, Чарли се обърна, след което на лицето му цъфна усмивка.

Бяха някои от мъжете от смесения магазин.

— Тъъ... Чарли... ние... помислихме си... ами... дойдохме да видим онова... нещото де... дето е в буркана...

Мина юли, дойде август.

За първи път от години Чарли бе щастлив като царица сред суша. Страшно удоволствие е да чуеш привечер тътрене на ботуши във високата трева, как някой плюе в канавката, преди да стъпи на верандата, скърцането на дъските под тежестта на телата, стоновите на къщата, когато поредното рамо се подпре на касата на вратата, и поредния глас след изтриване на уста с космата китка.

— Може ли да вляза?

С престорена небрежност Чарли кани новодошлите да влязат. За всички има столове или сандъци от сапун, а в краен случай поне черга, на която да приклекат. Когато щурците зачесат краката си в летен концерт и жабите се надуват като тлъсти дами и почнат да окрепяват нощта, стаята се изпълва до пръсване с хора от цялата низина.

Отначало никой не говори. Първият половин час на подобни вечери, докато народът се събере и настани, минава във внимателно свиване на цигари. Мъжете слагат щипка тютюн върху парчето кафява хартия, разпределят го, свиват цигарите и ги въртят, като в същото време разпределят и въртят мисли и страхове. Заниманието им дава време да помислят. Можеш да видиш как мозъците им работят зад очите, докато пръстите им докарват цигарите до годен за пушене вид.

Прилича на примитивно църковно събиране. Седят, клечат, облягат се на измазаните стени и един по един пристъпват благоговейно към буркана на лавицата.

Не се втренчват веднага в нещото. Не, правят го някак бавно, небрежно, сякаш се оглеждат — та да може погледът им да се спре върху всеки странен предмет, който им се случи да зърнат в стаята.

И — разбира се, съвсем случайно — във фокуса на блуждаещите им очи се появява едно и също нещо. Не след дълго погледите на всички се приковават към него, подобно на игли в някакъв невероятен игленик. И единственият звук е смученето на нечия лула от царевичен кочан. Или пък шляпането на босите крака на децата на верандата. Случва се някоя жена да изшътка: „Марш оттук, деца, марш!“ И босите крака се отдалечават със смях като ромон на поток.

Естествено Чарли е на преден план в люлеещия се стол с карирана възглавничка под мършавия си задник, люлее се леко и се наслаждава на славата и вниманието, дошли заедно с буркана.

Теди пък може да се види някъде дъното на стаята с групичката сиви мълчаливи жени, търпящи прищевките на мъжете си.

Теди сякаш е готова всеки момент да се взриви и да запищи от ревност. Тя обаче не казва нищо; само гледа как мъжете се тълпят в дневната ѝ, сядат в краката на Чарли и зяпат онова нещо, сякаш е Светият Граал; свива студено устни и и една любезна дума не се отронва от устата ѝ.

След подобаващото мълчание някой, може би дядо Медноу от Изметнат път, прочиства храчката от дълбоката пещера вътре в него, навежда се напред, примигва, облизва устни и мазолестите му пръсти започват да треперят.

Това е знак за всички да се приготвят за предстоящата приказка. Наострят се уши. Хората се наместват удобно като свине в топла кал след дъжд.

— Чудя се какво ли е това? Дали е той или тя, или просто *то*? Понякога се будя нощем, въртя се на рогозката и си мисля за буркана в тъмното. За онова нещо вътре, дето си виси в течността, спокойно и бледо като някаква стрида. Понякога будя Моу и двамата мислим...

Докато говори, дядо движи пръсти в треперлива пантомима. Всички гледат как дебелият му палец се размахва, а останалите пръсти полюшват дебелиите си нокти.

— ...И така лежим двамата и мислим. И тръпки ни побиват. Може да е гореща нощ, целите да сме в пот, дори комари да няма от

жега, но въпреки това ни побиват тръпки, въртим се, опитваме се да заспим...

Дядо млъква отново, сякаш иска да каже — стига съм говорил, ред е на някой друг да сподели учудване, възхита, опасения.

Джък Мармър от Върбово тресавище избърсва потните си длани в коленете си и тихо започва:

— Помня кога бях сополанко. Имахме котка, непрекъснато се котеше. Господи, само ѝ дай да прескочи оградата и... замърляна... — Джък говори някак благочестиво, доброжелателно. — Е, раздавахме котетата, но в един момент всички наоколо имаха по едно-две от нашите. Тогава мама изнесе на задната веранда голям стъклен буркан от два галона и го напълни догоре с вода. Вика ми, Джък, удави котетата! Помня как стоях там; котетата мячат, пълзят насам-натам, слепи, мънички, безпомощни, едва започнали да си отварят очичките. Погледнах мама и ѝ казах — не и аз, мамо! *Ти* го направи! А тя пребледня и каза, че трябва да се направи, а аз съм единственият подръка. След това отиде да прави сос и да готви пиле. Аз... аз взех едно... коте. Подържах го. Беше топло. Измяука жално, а на мен ми се прииска да избягам и никога вече да не се връщам.

Джък кима; очите му блестят, сякаш подмладени от спомена за миналото, оформя го с думи, изглажда го с език.

— Хвърлих го във водата. Котето затвори очи и отвори уста, мъчеше се да си поеме въздух. Помня как малките му зъбки се показаха, езичето се показа, а с него изскочиха мехурчета в нишка към повърхността!... И досега помня как после котето се носеше във водата, насам-натам, бавно и без да се тревожи, как ме гледаше, без да ме обвинява за стореното. Но пък не ме и харесваше. Аххх...

Сърцата започват да бият по-бързо. Погледите пробягват от Джък към буркана на лавицата, пак надолу към Джък, отново нагоре.

Пауза.

Джаду, негърът от Чаплино блато, блещи бялото на очите си. Кокалчетата на пръстите му подскачат като скакалци.

— Знаете ли какво е това? Знаете ли, *знаете* ли? Аз ще ви кажа. Това е центърът на Живота, тъй да знаете! Господ ми е свидетел!

Джаду се люлее като дърво; довян от блатния вятър, който никои освен него не може да види, чуе или усети. Очите му се въртят, сякаш имат пълната свобода да скитат както им хрумне. Гласът му е като шев

с черен конец, подхваща всички за мекото на ушите и ги зашива в една затаила дъх шарка:

— От онова, дето лежи в Средбамбуково тресавище, използват всички твари. Вади ръка, вади крак, вади език, рог и расте. Мъничка амеба може би. После пък надута жаба, сякаш ще се пръсне! Да! — Кокалчетата на пръстите му пукат. — А после се изправя на подутите си лапи и — *човек!* Туй нещо е център на сътворението! Туй е Средбамбуковата мама, от която сме произлезли всички преди десет хиляди години. Вервайте ми!

— Преди десет хиляди години! — шепне баба Карамфил.

— Тя е стара! Вижте я само! Вече хич не се тревожи. Не е вчерашна. Виси си като свинско в мас. Има очи да вижда, ама не мига с тях, не ги върти, нали? Не! Не е вчерашна тя. Знае, че сме тръгнали *от* нея и ще идем пак *при* нея.

— Какъв цвят са й очите?

— Сиви.

— Не, *зелени!*

— Ами косата? Кафява!

— Черна!

— Червена!

— Не, *сива!*

После Чарли излага, без да бърза, своето мнение. Някои вечери повтаря едно и също, други — нещо друго. Няма значение. Когато повтаряш едно и също вечер след вечер насред лятото, то всеки път изглежда различно. Щурчетата го променят. Жабите също. И нещото в буркана.

— Ами ако някой старец е отишъл в блатата, а може пък да е някое хлапе, което се е изгубило и се скита там години наред, броди по пътеки и из влажни дерета, кожата му става бледа, измръзва и се сбръчква. Останало без слънце, смалявало се все повече и повече, докато не паднало в някоя кална дупка и останало като... като някаква твар, като червей или нещо там. Че кой знае, може пък дори да е някой *познат!* Някой, с когото навремето сме разменяли по някоя дума. Кой знае...

От женския ъгъл се чу съскане. Една жена се изправи; черните й очи блестяха, думите излизаха със запъване от устата й.

— Всяка година в блатата тичат сума ти голи деца — рече госпожа Тридън. — Тичат, тичат и не се връщат. Аз самата едва не се загубих там. Аз... така изгубих малкия си син — Фоли. Ти... не, *нямаш предвид това!!!*

Всички затаиха дъх, напрежението нарасна. Ъгълчета на устни се отпуснаха. Глави като целини се обърнаха на шии като стебла, очите прочетоха ужаса и надеждата ѝ. Опъната като жица, госпожа Тридън се подпираше на стената с изправени пръсти.

— Детенцето ми — прошепна тя. — Детенцето ми. Моят Фоли. Фоли! Фоли, ти ли си? Фоли! Фоли, кажи ми, миличък, кажи, че си ТИ!

Всички се обърнаха към буркана, затаили дъх.

Нещото вътре продължаваше мълчаливо да се взира в множеството. И дълбоко в здравите тела потече сокът на страха, подобно на струйка вода от пролетно топене; и не след дълго решителното им спокойствие, вяра и смирение бяха заръфани и оглозгани от този сок, за да бъдат отнесени от бурен поток! Някой изкрещя.

— То помръдна!

— Не, не е. Очите ти въртят номера!

— Ей Богу, кълна се! — викна Джък. — Видях го как мърда, точно като мъртво котенце!

— Хайде стига и ти. Мъртво е от много, много време. Може би още преди да си се родил!

— Направи ми знак! — изкрещя госпожа Тридън. — Това е моят Фоли! Това там е детенцето ми! На три годинки беше! Детенцето ми, дете се изгуби в блатото!

Избухна в ридания.

— Хайде, госпожо Тридън. Хайде, успокойте се. Спокойно, овладейте се. Че как това може да е детето ви. Спокойно, спокойно.

Една от жените я прегърна и скоро риданията и треперенето преминаха в нервно пресекливо дишане и бърз трепет на уплашени устни, досущ като пърхане на пеперуда.

Когато всички отново се успокоиха, баба Карамфил докосна увехналото розово цвете в дългата си до раменете сива коса, засмука лулата си и заговори, без да я вади от уста, като поклащаше глава. Косата ѝ затанцува на светлината.

— Всичко това са празни приказки. Сигурно никога няма да разберем какво е това. Или пък дори и да можем, няма да поискаме да разберем. Също като фокусите по панаирите е. Откриеш ли измамата, вече ти е толкова забавно, колкото да гледаш карантите на умряло псе. Събираме се тук веднъж на всеки десетина дни, говорим си и все има какво да си кажем. Разберем ли що за чудо е това, няма да имаме какво да предъвкваме, това ще ви кажа!

— Е, дявол го взел! — избоботи някой. — Според мен пък това нищо не е!

Том Кармъди.

Стоеше в сянка, както винаги. На верандата. Само очите му гледаха към стаята, почти неразличимите му устни се усмихваха подигравателно. Смехът му опари Чарли като жилото на стършел. Теди го е подкокоросала. Тя беше, опитваше се да убие новия му живот!

— Нищо — дрезгаво повтори Кармъди. — В тоя буркан има само купчина стари вонящи гнили медузи!

— Да не би да завиждаш, братовчеде Кармъди? — бавно попита Чарли.

— Да бе! — изсумтя Кармъди. — Дойдох да ви видя как вие, глупаци нещастни, преливате от пусто в празно. Виждаш, че никога не съм стъпвал вътре и не съм се обаждал. Сега си отивам. Някой да иска да върви с мен?

Никой не искаше. Той се изсмя отново, сякаш нямаше по-голям майтап от това да видиш толкова много хора да са мръднали. Теди седеше в ъгъла, забила нокти в дланите си. Чарли видя как трепват устните й, изведнъж изстина и изгуби дар слово.

Като продължаваше да се смее, Кармъди слезе от верандата, тропаше с токовете на ботушите си, и свиренето на щурците го отнесе в нощта.

Баба Карамфил задъвка лулата си.

— Както рекох преди бурята — това нещо на лавицата, какво му пречи да бъде... всичко? Най-различни неща. Всички видове живот... смърт... не знам. Смес от дъжд и слънце, тиня и кал, всичко заедно. Трева, змии и деца, мъгла и всички нощи и дни в мъртвата тръстика. Защо трябва да е само *едно* нещо? Може пък да е *много*.

И приказките продължиха още около час, а Теди се измъкна в нощта след Том Кармъди и Чарли започна да се поти. Тези двамата

бяха замислили нещо. Определено бяха замислили нещо. Продължи да се поти през целия остатък от вечерта...

Разотидоха се късно и Чарли си легна със смесени чувства. Събирането бе минало добре, но как стояха нещата с Теди и Том?

Много късно, когато някои звезди се бяха спуснали зад хоризонта, което означаваше, че е минало полунощ, Чарли чу шумоленето на високата трева, разделяна от олюляващите ѝ се бедра. Токовете ѝ изтропаха тихо по верандата, вътре в къщата, в спалнята.

Легна безшумно в леглото, гледаше го с котешки очи. Не можеше да ги види, но усещаше погледа им.

— Чарли?

Той помълча.

— Буден съм — рече най-накрая.

Сега пък тя помълча.

— Чарли?

— Какво?

— На бас, че не знаеш къде бях; на бас, че не знаеш къде бях! — тихо, подигравателно заприпява тя в нощта.

Той зачака.

Тя също зачака. Но накрая не издържа и продължи:

— Бях на панаира в Кейп Сити. Том Кармъди ме откара. Ние... говорихме с шефа на панаира, Чарли. Говорихме, наистина говорихме! — И тя се изкиска тайничко.

Чарли съвсем изстина. Надигна се на лакът.

— Разбрахме какво има в буркана, Чарли — хитро изрече тя.

Чарли рязко се обърна и запуши уши.

— Не искам да научавам!

— А трябва, Чарли. Хубав виц. Рядко хубав виц — изсъска тя.

— Махай се!

— А-а-а, не. Не, Чарли, няма да се махна. Няма да се махна, миличък. Докато не ти разкажа!

— Разкарай се!

— Нека ти кажа! Отидохме при шефа на панаира, а той... едва не умря от смях. Каза, че продал буркана и онова в него на някакъв, някакъв... селяндур... за дванайсет кинта. А той и два не струвал.

Смехът изригна от устата ѝ в мрака. Ужасен смях.

Тя довърши бързо:

— Това е чист боклук, Чарли! Гума, папиемаше, коприна, памук, борова киселина! Това е! С метална рамка вътре! Това е всичко, Чарли. Това е! — пискливо се кискаше тя.

— Не, не!

Той рязко седна, разкъса чаршафа с големите си пръсти и ревна:

— Не искам да слушам! Не искам!

— Само чакай всички да научат що за измама е! Как ще се смеят само! Ще се пръснат от смях!

Той я хвана за китките.

— Сериозно ли ще им кажеш?

— Не искаш да станеш известен като лъжец, така ли, Чарли?

Той я отблъсна яростно.

— Защо не ме оставиш на мира? Мръсница! Мръсна завистлива никаквица, яд те е на всичко, което направя. В здравето ти бръкнах с този буркан. Няма да мигнеш, докато не съсипеш всичко!

Тя се разсмя.

— Добре, няма да кажа на никого.

Той впери поглед в нея.

— Ти съсипа *мое* удоволствие. Само това има значение. Не е важно дали ще разкажеш на другите. Важното е, че аз зная. И вече никога няма да ми е хубаво. Ти и онзи Том Кармъди. Искане ми се да му изтрия хилежа от физиономията. От години ми се присмива! Давай, иди разкажи на всички... може и ти да се порадваш...!

Стана, отиде до лавицата, грабна яростно буркана и замахна да го разбие на пода, но спря разтреперан и внимателно го остави на дългата маса. Наведе се над него и изхлипа. С изгубването на това изчезваше и светът. Изгубваше и Теди. С всеки месец тя се отдръпваше все повече от него, презираше го, подиграваше му се. Много години бедрата ѝ бяха махалото, по което бе отмервал времето си. Но и други мъже — Том Кармъди например — мереха времето по същия източник.

Теди го чакаше да разбие буркана. Вместо това той започна да го потупва и гали и постепенно се успокои. Помисли си за дългите хубави вечери от миналия месец, богатите вечери с приятели и разговори, с обикалящи из стаята гости. Ако не друго, поне това бе хубаво.

Обърна се бавно към Теди. Тя вече бе завинаги изгубена за него.

— Теди, не си била на панаира.

— Напротив, бях.

— Лъжеш ме — тихо каза той.

— Не, не лъжа!

— В това... в този буркан *трябва* да има нещо. Нещо друго освен боклука, за който говориш. Прекалено много хора вярват, че вътре има нещо, Теди. Не можеш да промениш това. Панаирджията, ако наистина си говорила с него, е излъгал. — Чарли пое дълбоко дъх.
— Ела тук, Теди.

— Какво искаш? — намуси се тя.

— Ела при мен.

Направи крачка към нея.

— Ела тук.

— Да не си ме пипнал, Чарли.

— Само искам да ти покажа нещо, Теди. — Гласът му бе мек, тих, настоятелен. — Ела тук, котенце. Пис-пис, котенце... ПИС, КОТЕ!

Беше поредната вечер, около седмица по-късно. Дойдоха дядо Медноу и баба Карамфил, следвани от младия Джък, госпожа Тридън и Джаду, чернокожия. После дойдоха и останалите — млади и стари, сладки и кисели, насядаха по столовете, всеки със своята мисъл, надежда, страх и почуда. Никой не гледаше към светилището, но всеки тихо поздрави Чарли.

Изчакаха всички да се съберат. По блясъка в очите им можеше да се разбере, че всеки вижда нещо различно в буркана, нещо от живота и от бледия живот след живота, живот в смъртта и смърт в живота, всеки със своята история, своя намек, своята реплика — познати, стари и същевременно нови.

Чарли седеше самичък.

— Здравсти, Чарли. — Някой надникна в празната стая. — Жена ти пак ли замина при родителите си?

— Да, запраши към Тенеси. Ще се върне след няколко седмици. Дай й все да бяга. Знаете я Теди.

— Не я свърта на едно място, така е.

Тихи разговори, настаняване, после най-неочаквано — тежки стъпки и светещите очи на Том Кармъди от верандата.

Стоеше отвън с омекнали треперещи колене и увиснали безпомощно ръце и се взираше в стаята. Том Кармъди не смееше да влезе. Том Кармъди стоеше с отворена уста, но не се смееше. Устните му бяха влажни и отпуснати. Лицето му — бледо като тебешир, сякаш от дълго време е болен.

Дядо погледна към буркана и прочисти гърлото си.

— Я, никога досега не го бях забелязвал. Има сини очи.

— Винаги е имало сини очи — рече баба Карамфил.

— Не — възпротиви се дядо. — Не е вярно. Миналия път бяха кафяви. — Той примигна към буркана. — И още нещо — има кафява коса. Преди нямаше *никаква* коса!

— Напротив, имаше — въздъхна госпожа Тридън. — Имаше.

— Не, нямаше!

— Имаше!

Том Кармъди трепереше в лятната нощ, взираше се в буркана. Чарли го погледна, докато небрежно свиваше цигара, целият мир и спокойствие, напълно сигурен в живота и мислите си. Том Кармъди, самичък, виждаш в буркана неща, които никога досега не бе виждал. *Всеки* виждаше онова, което искаше да види; всички мисли се прескачаха като бързото трополене на дъждовни капки.

Детенцето ми. Малкото ми детенце, мисли си госпожа Тридън.

Мозък! — мисли дядо.

Чернокожият мърда пръсти. Средбамбуковата мама!

Един рибар присвива устни. Медуза!

Котенце. Пис-пис, коте! Мислите потъваха, дращеха очите на Джък. Котенце!

Всичко и всички! — скрибуцат съсухрените мисли на баба. Нощта, блатото, смъртта, бледите неща, мокрите неща от морето!

Мълчание. А после дядо прошепва:

— Чудя се какво ли е това? Дали е той или тя, или просто *то*?

Чарли погледна доволно нагоре, почука цигарата си, размачка я, пъкна я в устата си. После погледна към стоящия на прага Том Кармъди, който никога вече нямаше да се усмихне.

— Сигурно никога няма да разберем. Да, никога няма да разберем.

Бавно поклати глава и се обърна към гостите си, които гледаха, гледаха.

Беше едно от онези неща, които се държат в буркан в шатрата на някой панаир в околностите на малко сънливо градче. Едно от онези белезникави неща, носещо се в алкохолна плазма, вечно спящо и кръжащо, с широко отворени мъртви очи, които се взират в теб, но така и не те виждат...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.